

Technische Analyse

Brochure bestemd
voor particuliere beleggers

■ ■ ■ BASIC

Index

1. Inleiding	3
2. Soorten grafieken	4
3. “The trend is your friend”	7
4. Steunen en weerstanden	8
5. RSI	9
6. Voortschrijdende gemiddelden	10
7. Conclusie	13

Inleiding

Technische analyse is een methodologie die kan helpen bij het voorspellen van prijsevoluties van bepaalde effecten. Daarbij worden historische marktgegevens zoals prijs en volume gehanteerd om een bepaalde trend, of trendkering eruit te distilleren. Technische analyse is toepasbaar op alle effecten waarvan historische koersgegevens beschikbaar zijn.

Technische analisten trachten weerkerende patronen te herkennen en maken een objectieve inschatting van hoe de koersevolutie zich in de toekomst zal verder doorzetten. De emoties worden tot een minimum beperkt omdat beslist wordt puur op herkenbare patronen. Hoe meer patronen er herkend worden en in dezelfde richting wijzen, hoe krachtiger het signaal.

Technische analyse is voor Bolero niet de tegenhanger van fundamentele analyse. Eigenlijk zijn technische en fundamentele analyse complementair. Door middel van de fundamentele analyse tracht je na te gaan of een bedrijf al dan niet koopwaardig is. Voortrekker van deze methode is de bekende goeroe Warren Buffet. Technische analyse bestudeert enkel de grafiek en geeft je een indicatie wanneer je het best koopt of verkoopt.

Technische analyse gaat uit van 3 basis aannames:

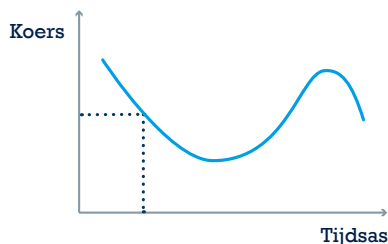
- In de markt zit reeds alle informatie vervat
- Prijzen bewegen in trends
- De geschiedenis heeft de neiging zichzelf te herhalen

Het is belangrijk in te zien dat geen van beide technieken een garantie bieden op het voorspellen van koersevoluties. Daarom worden beide methodes ook vaak simultaan gebruikt door beleggers om hun investeringsbeslissing kracht bij te zetten.

Soorten grafieken

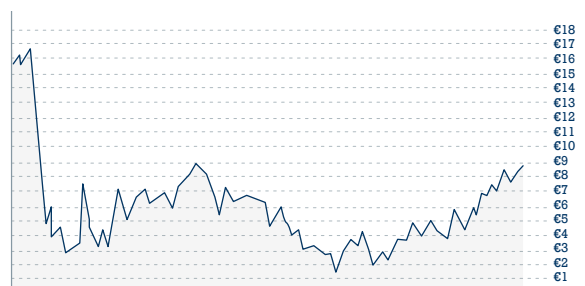
DE LIJNGRAFIEK

Bij de lijngrafiek of "line-chart" wordt op de horizontale as de tijd afgezet en op de verticale as de prijs of koers van het effect. Elk tijdstip aangeduid op de horizontale as komt overeen met 1 koers. Wanneer deze punten met elkaar worden verbonden verkrijgt met een lijngrafiek.

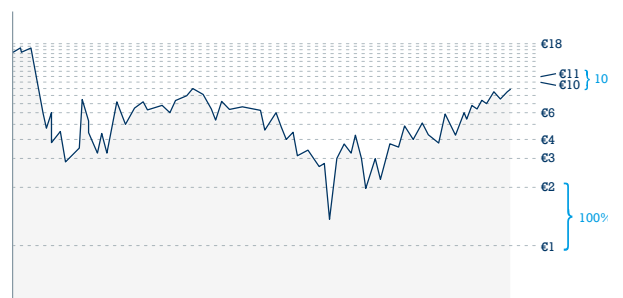
Beide assen kunnen vervolgens opgemaakt worden volgens voorkeur.

- De horizontale as of "tijdsas" kan opgemaakt worden volgens verschillende schalen of tijdsperiodes. Dat kan gaan van intraday koersen over dag- en weekkoersen tot maandkoersen voor echte langetermijngrafieken.
- De verticale as kan of lineair of logaritmisch weergegeven worden. Bij een lineaire schaal wordt een verandering per prijseenheid altijd op dezelfde manier weergegeven: een stijging van €1 naar €2 is visueel even groot als een stijging van €100 naar €101. Bij een logaritmische schaal is dat niet het geval, want daar wordt de procentuele verandering weergegeven. Een stijging van €1 naar €2, een stijging van 100%, wordt veel groter weergegeven dan een stijging van €100 naar €101 (wat een stijging is met 1%).

Voorbeeld lineaire schaal

Bron: Infont Data

Voorbeeld logaritmische schaal

Bron: Infront Data

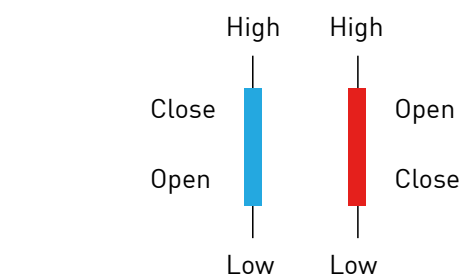
Tips & Tricks:

- **Start je analyse** altijd met op een **zo lang mogelijke termijn** om de langetermijntrend te kunnen inschatten. Zoom daarna in op een kortere periode.
- Ga zeker in het geval van langetermijngrafieken best te werk met **logaritmische schalen** en probeer consequent te zijn. Spiek slechts heel af en toe met een lineaire schaal.

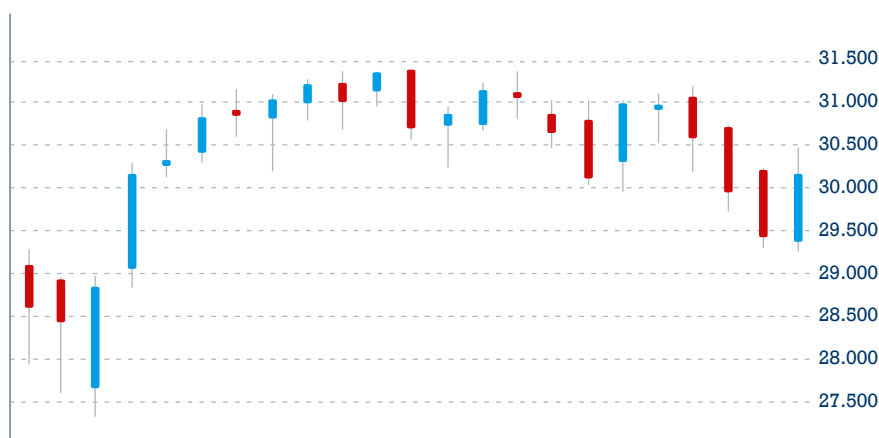
DE KAARSGRAFIEK OF “CANDLE STICKS”

Daar waar bij de lijngrafiek elk tijdstip met juist 1 waarde overeenkomt is dit bij de kaarsgrafiek enigszins anders. De “candle stick” geeft meer informatie voor elke dag, want het omvat 4 gegevens: de openingskoers, de slotkoers, de hoogste en de laagste waarde. De kleur van de kaars geeft weer indien het om een daling of stijging gaat. Een blauwe of witte candle stick geeft een stijging weer, een rode of zwarte candle stick geeft een daling weer.

Hieronder staat een voorbeeld van een maandgrafiek van de maand juli 2013 van het aandeel KBC waarbij per dag de koersbewegingen door middel van candle sticks worden weergegeven. Ook bij dit type grafiek kan gekozen worden om met een logaritmische schaalverdeling te werken op de verticale as.

De kaarsgrafiek wordt vooral gebruikt voor het herkennen van omkeerpatronen bij een top of een bodem. Doel van de analyse is het begin van een trendomkeer herkennen. Hoe? Wanneer je merkt dat er bij een nieuwe top alsmaar meer rode kaarsen opduiken. Of bij een bodem alsmaar meer blauwe.

Bron: Infront Data

Tips & Tricks:

- **Koop- en verkoopmomenten** kunnen het gemakkelijkst met een kaarsgrafiek herkend worden. Zoek wel steeds bevestiging bij andere technische signalen.
- Naast het voornoemde voorbeeld van een omkeerpatroon bestaan er nog tal van **andere omkeerpatronen** zoals bijvoorbeeld kop-schouder formaties enz.
- De “candle stick” heeft zijn **oorsprong in Japan**.

"The trend is your friend"

De "trend" is een van de meest belangrijke begrippen in het domein van de technische analyse. De trend geeft de richting aan waarin de waarde van een bepaald effect beweegt. Een trend kan stijgend, dalend of stagnerend zijn.

Stijgende trend

Dalende trend

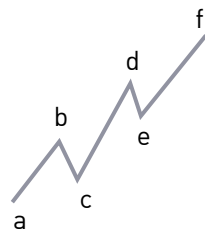

Stagnerende trend

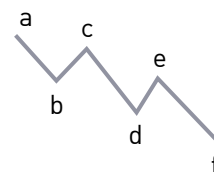

Aangezien het niet altijd even gemakkelijk is een trend te herkennen hanteren technische analisten een formele definitie van een trend:

"Een opwaartse trend wordt gekenmerkt door een serie van steeds hogere toppen en steeds hogere dalen"

"Een neerwaartse trend wordt gekenmerkt door steeds lagere dalen en steeds lagere toppen"

Tips & Tricks:

- Als algemene regel onder technische analisten wordt vaak aangenomen dat men steeds **"met de trend mee"** belegt.

Steunen en weerstanden

Elke trend heeft een steun of een weerstand.

Een “steun” is het niveau waarop genoeg kopers opdagen om de koers boven een bepaald niveau te houden. Een steun legt een soort bodem onder de koers en vormt dus een potentieel keerpunt en dus mogelijk een koopmoment. Valt de koers toch door de steun, dan is de kans groot dat de daling aanzienlijk zal zijn.

De “weerstand” is het koersniveau waarbij de verkopers sterk genoeg zijn om een stijgende trend te keren of af te breken. Weerstanden kunnen potentiële verkoopsignalen weergeven, maar eens door een weerstand kan de koers snel doorstijgen.

De sterkte van elke steun- en weerstandsgebied hangt af van een aantal factoren:

- Hoe langer een steun of weerstand aanhoudt – of hoe vaker de koers de steun of weerstand raakt – hoe sterker die is.
- Hoe groter de verhandelde volumes bij een bepaalde steun of weerstand, hoe sterker de steun of weerstand is. Het omgekeerde geldt uiteraard ook.

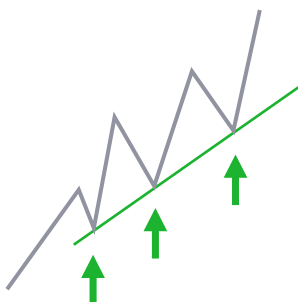
Steun en weerstandslijnen komen voor wanneer **minstens 3 steun- of weerstandsniveaus** met elkaar kunnen verbonden worden door middel van een rechte. Merk op: drie is een absoluut minimum. Men spreekt dan van een “trendlijn”. De lijnen kunnen tijdens de trend zorgen voor extra steun of weerstand afhankelijk van de situatie.

Tips & Tricks:

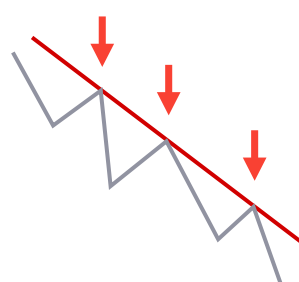
- **Steunen en weerstanden zijn vaak goede parameters om stop loss of kooporders op te zetten.** Valt een aandeel door zijn steun, dan kan het nog veel dieper zakken. Dus zet een stop loss **net onder** die steun.

Anderzijds, als een aandeel door een weerstand gaat, dan kan het op korte tijd fors verder de hoogte ingaan. Hou de koersbeweging in het oog, en koop het aandeel eens het door de weerstand is gebroken.

Steunlijn

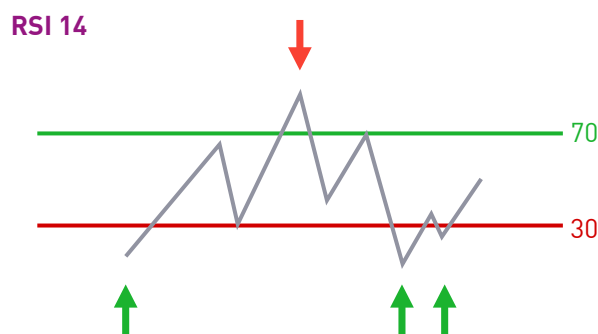
Weerstandslijn

RSI

De Relative Strenght Index of "RSI" is een van de meest bekende technische indicatoren. Deze indicator geeft aan wanneer een markt of individueel effect overkocht of oververkocht is. De RSI geeft vaak duidelijke tussentijdse koerstopp en –bodems aan door het aantal en de sterkte van de koersstijging tijdens een bepaalde periode af te zetten tegenover het aantal en de sterkte van de dalingen tijdens diezelfde periode. Meestal wordt de 14 daagse RSI gebruikt.

De grafiek waarop de RSI wordt weergegeven is ingedeeld in 3 zones. De overkochte zone bevindt zich boven de 70. De over verkochte zone bevindt zich onder de 30. De zone daartussen is de "neutrale" zone.

Momenten waarop de grafiek zich in de overkochte zone bevindt zijn potentiële verkoopsignalen. Wanneer de grafiek zich in de oververkochte zone bevindt, kan sprake zijn van koopsignalen.

Tips & Tricks:

- In geval van een stijging van het aandeel, zal je vaststellen dat de RSI vaak dicht tegen of in de overgekochte 70-puntenzone zit. De boodschap is dan dat je moet opletten met op een rijdende trein te springen, want je zou je lelijk kunnen bezeren. Wacht best tot de RSI wat gunstiger staat, maar let er natuurlijk wel op dat je aandeel zich nog steeds in een stijgende trend bevindt.
- Bekijk bij technische analyse altijd eerst wat de grafiek zelf zegt: waar liggen de steunen, is de trend dalend dan wel stijgend. En kijk daarna pas naar de RSI. Want een aandeel met een lage RSI oppikken in een dalende trend, is geen goed idee.

Voortschrijdende gemiddelden

Het voortschrijdend gemiddelde of Moving Average ("MA") is eveneens een populaire technische indicator. Het vakt de koersevoluties af en filtert er zo de dagdagelijkse ruis uit. Enkel op die manier kan je een trend ontwaren.

In de mate dat technische analyse gebaseerd is op het herkennen en meesurfen op trend, is het voortschrijdend gemiddelde één van de basistools van technische analyse.

SOORTEN VOORTSCHRIJDENDE GEMIDDELDEN

Het enkelvoudig voortschrijdend gemiddelde of Simple Moving Average ("SMA")

De SMA is een rekenkundig voortschrijdend gemiddelde. Daarbij wordt het gemiddelde berekend van de voorbije slotkoersen van een bepaalde waarde.

Vb. Stel op dag D waren de 5 recentste slotkoersen 10;11;12;11;10.

Het 5-daags of SMA (5) is dan:

$$\frac{10 + 11 + 12 + 11 + 10}{5}$$

Op dag D+1 wordt diezelfde berekening gemaakt. Daarbij valt de oudste slotkoers weg en komt de slotkoers van dag D in de plaats enzoverder. Vervolgens worden deze waarden verbonden met elkaar waardoor een lijngrafiek ontstaat.

Op onderstaande grafiek wordt bij wijze van voorbeeld een 14 daags enkelvoudig voortschrijdend gemiddelde weergegeven:

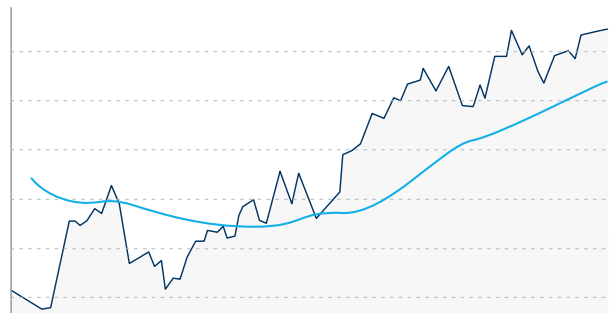
Enkelvoudig voortschrijdend gemiddelde (14D)

Het exponentieel voortschrijdend gemiddelde of Exponential Moving Average ("EMA")

Het EMA kent de meest recentste slotkoersen een grotere weging toe dan de oudere slotkoersen. Hierdoor is de EMA een effectievere methode om trends en veranderingen van trends te detecteren. De EMA is dé standaardtool voor technische analisten. Op onderstaande grafiek is een voorbeeld te zien van het 50-daags EMA of EMA (50).

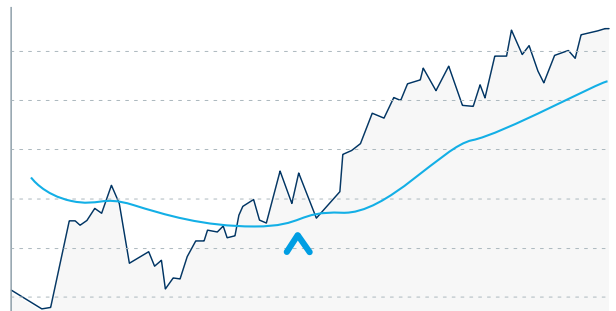
Exponentieel voortschrijdend gemiddelde (50D)

GEBRUIK VAN HET VOORTSCHRIJDEND GEMIDDELDE

- **Het kruisen van de koers door het voortschrijdend gemiddeld is cruciaal.** Bij een neerwaartse kruising, dus van boven naar beneden toe, is er mogelijk sprake van de overgang van een opwaartse naar een neerwaartse trend. Bij een opwaartse kruising, dus van onder naar boven toe, kan de neerwaartse trend overgaan in een opwaartse trend.

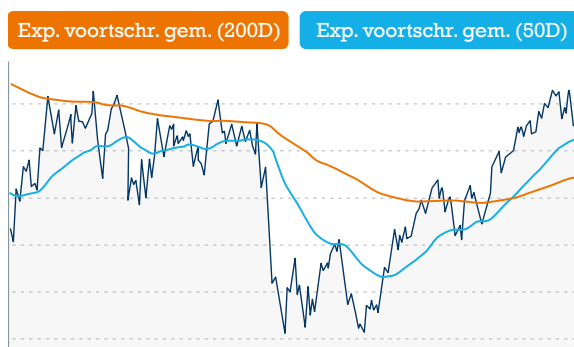
Exponentieel voortschrijdend gemiddelde (50D)

- **Vaak wordt een combinatie van een kort- en langlopend voortschrijdend gemiddelde gebruikt.** De meest gebruikte voortschrijdende gemiddelden zijn de 20, 50 en 200-dagen gemiddelde. Een 50-dagen gemiddelde dat van onder naar boven door een 200-dagen gemiddelde gaat, noemt men een 'Golden Cross'. Instappen is de boodschap.

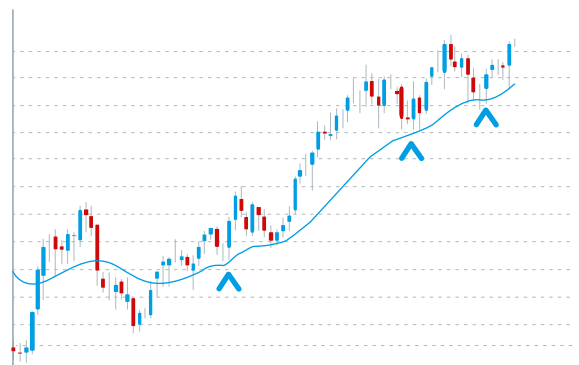
Omgekeerd, wanneer het 50-dagen gemiddelde het 200-daagsgemiddelde doorbreekt van boven naar onder toe, dan spreekt men van een Dead Cross. Dan is de boodschappen: verkopen zo snel als mogelijk. Men spreekt dus van een "cross" indien een kortlopend EMA een langlopend EMA kruist.

In onderstaand voorbeeld is te zien het kortlopend MA (EMA 50) het langlopend MA (EMA 200) opwaarts kruist. Een potentieel koopsignaal dus.

- **De derde methode dient om steun- en weerstandspunten te detecteren.** Wanneer de koers deze steun- of weerstandpunten kruisen kan sprake zijn van een signaal (respectievelijk negatief en positief). Op onderstaande grafiek is te zien hoe de koers op bepaalde punten "ondersteund" wordt door het 25-daags exponentieel voortschrijdend gemiddelde of EMA (25). De steun werd tijdens de dag wel enkele keren doorbroken. Cruciaal was wel dat de slotkoers boven het gemiddelde afsloot. De trend werd getest, maar de test werd goed doorstaan.

Exponentieel voortschrijdend gemiddelde (25D)

Conclusie

In deze tutorial hebben we enkele basisbegrippen besproken van de technische analyse. Daarbij hebben we verschillende grafiektypes besproken evenals het gebruik van trendlijnen, steunen, weerstanden, RSI en het voortschrijdend gemiddelde. Merk op dat technische analyse geen exacte wetenschap is en best steeds in combinatie wordt gebruikt met fundamentele analyse.

Tips & Tricks:

- Baseer je analyse niet op 1 signaal. Hoe meer signalen in dezelfde richting wijzen, hoe meer kans dat je analyse juist is.
- Het kan zijn dat technische indicatoren weinig of niets aangeven of dat er geen duidelijke trends te herkennen zijn. De boodschap is dan om te gaan zoeken naar andere waarden waarvoor dit wel het geval is.

Disclaimer

Deze publicatie is enkel bedoeld voor informatieve doeleinden. De informatie is enkel van algemene aard en heeft een uitsluitend educatief karakter. Ze mag in geen geval opgevat worden als persoonlijk beleggingsadvies, noch als een aanbod, aansporing of aanbeveling tot het kopen of verkopen van een belegging of tot het verwezenlijken van een andere verrichting van welke aard dan ook. U draagt bijgevolg de volledige verantwoordelijkheid voor het gebruik dat u maakt van deze informatie voor uw persoonlijke beleggingsbeslissingen. Hoewel deze informatie gebaseerd is op volgens de auteur betrouwbare bronnen en met de nodige zorgvuldigheid werd voorbereid, kan KBC Securities niet garanderen dat de informatie volledig, accuraat en up-to-date is en dient u rekening te houden met mogelijke wijzigende omstandigheden (wetgeving, fiscale behandeling). Uit deze informatie kunnen bijgevolg geen rechten of verplichtingen afgeleid worden.